

**SZENTENDRE VÁROS HORVÁT NEMZETISÉGI
ÖNKORMÁNYZAT ELNÖKE**

A beszámoló előkészítésében közreműködött:
Önkormányzati és Ügyfélszolgálati Iroda

A határozati javaslat elfogadásához
egyszerű többség szükséges!

BESZÁMOLÓ

az „Angyalszárnyak” című kiállításról
(Készült: a Képviselő-testület 2024. április 23-i ülésére)

Tisztelt Képviselő-testület!

Vezetői összefoglaló:

„Angyalszárnyak” címmel nem szokványos kiállítás nyílt március 22-én 18 órakor a Croatica Kft. Lónyay utcai kiállító termében, ugyanis a kiállítók többségének őse szentendrei dalmát.

Az alkotók a szentendrei Dokmáni-Pistyúr Gabriella és Pistyúr Imre házaspár, Zarubay Bence, a Benkovits család, Balázs, Bálint és György képzőművészek voltak.

Részletes kifejtés:

2024. március 22-én 18 órakor a Croatica Kft. Lónyay utcai kiállító termében olyan tárlatot láthatott az érdeklődő közönség, amelyen nem az azonos látásmód, közös mesterhez való tartozás vagy jótekonysági cél volt az, amely a kiállítók műveit egy térbe vonzotta, hanem a nemzetiségi identitás, a szentendrei horvát-dalmát szubetnikai közösséghez való tartozás. Ez volt a meghívó, a magyarországi horvát nemzetiségi kiadó, nyomda és média cég Croatica Kft. szándéka is. A szentendrei Dokmáni-Pistyúr Gabriella és Pistyúr Imre házaspár, Zarubay Bence, a Benkovits család: Balázs, Bálint és György képzőművészek alkotásait egy ősből kapocs köti össze, mint a magyar művészettörténetből jól ismert, a nagybányai festőiskola szellemét folytató a Szentendrei Festők Társaságának 1928. január 28-i alapításától tartó hagyomány, mivel az alkotók többségének őse szentendrei dalmát. Ez a maroknyi horvát-dalmát ősi csoport erős közösséggé kovácsolódva, túlélve a háborúkat, a filoxéra következtében történt mély szegénységbe sodródásukat, magyarosításokat és nyelvesztést, az ötvenes évek jugoszlávosítását túlélve, máig megmaradt és éltető forrása a szentendrei horvát dalmát művészeknek is.

A kiállító művészek:

Pistyúr Imre Munkácsy díjas szobrászművész. Családja apai ágon, régi szentendrei család. Társadalmi folyamatok miatt Csobánkán született, soknemzetiségű környezetben. Autodidakta művész. Munkásságára a csobánkai és szentendrei környezet meghatározó hatással volt. Művészetét számos kiállításon mutatta be Magyarországon, Európában és a tengerentúlon is. A legfontosabb kiállítások egyike a budapesti Várszínházban, Ivan Lovrencsics horvát festőművésszel rendezett bemutatkozása volt 2003-ban. Sajátos megjelenítései szobrai az embert helyezi az ábrázolás középpontjába. Hitvallása szerint: „Munkálkodásom a kövek által megjelenített kortalan üzenet. Párhuzamos világ, ahol a valóság az ábrázolás minden aspektusában jelen van.”

Dokmáni-Pistyúr Gabriella festőművész, 2018 óta a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének tagja. Anyai ágról horvát-dalmát származású. Az inspiráló szentendrei környezet már gyerekként aktivizálta, bekapcsolta az alkotói vénáját. Korábban selyemfestményeket készített, majd olaj és akril képeket. Számos egyéni és csoportos kiállítása volt Magyarországon és külföldön. Festészetében a táj és az ember groteszk, kissé elvont pozitív értelmezésben jelenik meg, sajátos módon ábrázolva.

Munkálkodása a művészetben sajátos fellépés a korban elhatalmasodó gondolati és érzelmi elsivárosodás ellen. Hitvallása szerint: „A vászon a teremtés ablaka. Kinyitása lehetőséget teremt a végtelen vizsgálatához.”

Zarubay Bence Szentendrén, az Új Művésztelepen nőtt fel, nagynénje Bálint Ildikó és nagybátyja Lukoviczky Endre műtermében. Meghatározó élménye Szentendre mellett Grožnjan volt, ahol a nyári szüneteket töltötte. Grožnjan isztriai falu, a hetvenes évektől Jugoszlávia művész-faluja volt, ahol különböző stílusirányzatú és kifejezőmódú alkotók jöttek össze nyaranta. Amely e kolóniát oly különlegessé tette, az a szabad alkotó mediterrán szellem. Bence olyanok társaságában tölthette a nyarakat, mint „Togy” Jozef Todjeras horvát művész, akinek unokája, Diana ma is Grožnjanban folytatja a kerámiázást. Zarubay 2014 óta tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. A művészetről azt vallja, hogy annak lényeges eleme a montázsolt, egymásra rajzolt témák által felvetett, szinte véletlenszerűen kialakuló formák, új metszéspontok hálózata. Utcarészletek, lényegtelennek tűnő mindennapos dolgok kiemelése, amelyeket, ha kiragadunk, keretbe illesztjük, átdolgozzuk, folytatjuk a témáját, izgalmas dolgokat kapunk. Az egymásra montírozott ablakok környezetükben megszokott formákat, ha grafikai, fotótechnikai vagy festészeti eszközökkel kiragadjuk a

helyükről, megváltoztatjuk a színeiket, kontrasztjaikat folytatjuk, vagy absztraháljuk, átértelmezzük, akkor a formáik kimeríthetetlen forrásává válhatnak a művészetnek.

Benkovits család, horvát dalmát identitást valló tagjai, idősebb György (1912-2000), ifjabb György (sz. 1950-), Balázs (sz. 1975-) és Bálint (sz. 1979-) akiknek egy-egy alkotása először volt együtt látható e kiállításon. Az ügyes kezű, naiv faragó nagyapa, djed, aki két évtizedig a közösség vezetője is volt, általa lett a művészi alkotás családi hagyomány, amelyet korábban csak a család férfi tagjai folytattak, a dédunokák már iskolázottan és hivatásszerűen is. S hogy ebben vélhetően nem is lesz szakadás a családban, erre utal, hogy az egyik dédunoka, Petra a kiállítóhelyiségtől néhány háznyira lévő Török Pál utcai Képző- és Iparművészeti Szakgimnáziumban érettségizik az idén. Négy generáció, négy fajta látásmód az, amely ez alkalommal látható volt a falakon, ha csak néhány képen is.

A Croatica Kft. kiállító helyisége, ahol a művek kiállításra kerültek, egy többfunkciós terem, amelyet a Horvát Országos Önkormányzat sokféle célra, tudományos tanácskozássra, anyaországból jövő csoportok előadásainak helyszínéül, értekezletek és még sokféle más közösségi célra használnak csak korlátozottan alkalmas képzőművészeti célra. De ez a körülbelül 80-100 fős érdeklődő közönséget nem igazán zavarta, mivel többségük régi családi barát, kolléga vagy horvát nemzetiségi tag, főképpen budapestiek voltak. A kiállítás szinte csak a magyarországi horvát nemzetiségi on- és offline médiában volt beharangozva, tudósítást az anyaországi média, tévé, rádió és újságok adtak róla. A nagykövetséget Marina Sikora tanácsos asszony képviselte és mint az ilyen alkalmakor szokásos, a magyarországi és budapesti horvát nemzetiség vezetői is jelen voltak. A külön meg nem fogalmazott, de elvárt igényre, nem a vernisszázsokon egyébként szokásos pogácsával és egy pohár borral, hanem a szentendrei dalmát gasztronómiát reprezentáló büfével készült Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat. Ennek előkészítése, kivitelezése megterhelő feladatot jelent, de ha akarja, ha nem, a szentendrei horvát önkormányzatnak ma már számolni kell azzal, hogy mivel a szentendrei horvát dalmátoknak sem énekkara, sem táncegyüttese nincs, és részben adottságból, de kényszerből is a sajátos és egyedi szentendrei dalmát gasztronómia kutatásával, rekonstrukciójával foglalkozik már 2019 óta, így ez ma már elvárás, hogy bármerre jár a szentendrei horvát önkormányzat, ott legalább egy kóstolón mutassák be a szentendrei dalmát gasztronómiát.

Ennek „köszönhető”, hogy ebben az évben kilenc olyan eseményre hivatalos közreműködőként Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat, mint Fűvész-kerti Füge nap, a pécsi Kolbászfesztivál, a december 7-i éves nagykövetségi fogadás a Szent István Bazilikában stb. Emellett számtalan lehetőséget ajánlanak fel a szentendrei horvát önkormányzatnak, úgy, mint könyvkiadás, videó és más lehetőségek, anyaországi gasztro-jellegű meghívások. Ezekkel is mind élni lehetne.

Hamarosan meg kell kezdeni azoknak a meghívásoknak és kezdeményezések feldolgozását, amely egy Szentendrei dalmát művésztelep 2025. évi előkészítésének szervezeti, tartalmi, valamint finanszírozási pályázati előkészítését és a magyarországi horvát valamint az anyaországi művésztelepi meghívások (Cro Art Szabadka, Bitola Art, Sarlota lavanda Prvic valamint a papi Magyarországi Horvát Önkormányzattal közös művésztelep, valamint Rudin Art wokshop és molisei (olaszországi) projektjeit foglalja magába.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót tárgyalja meg és a határozati javaslatokat fogadja el.

Határozati javaslat I.

Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a 2024. március 22-i „Angyalszárnnyak” című kiállításról szóló beszámolót 35.000,-Ft költséggel elfogadja.

Felelős: elnök

Határidő: azonnal

Határozati javaslat II.

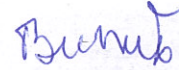
Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. megkezdi azoknak a képzőművészeti jellegű meghívások és kezdeményezések feldolgozását, amelyek egy Szentendrei dalmát művésztelep 2025. évi előkészítésének szervezeti, tartalmi, valamint finanszírozási lehetőségeit, feladatait, valamint a magyarországi horvát és az anyaországi művésztelepi meghívások (Cro Art Szabadka, Bitola Art, Sarlota lavanda Prvic, a pagi Magyarországi Horvát Önkormányzattal közös művésztelep, valamint Rudin Art wokshop és molisei (olaszországi) projektjeit foglalja magába és az ezekkel kapcsolatos intézkedéseket tartalmazza.
2. a Szentendrei dalmát művésztelep 2025. évi előkészítésének érdekében tárgyalásokat kezdeményez a Ferenczy Múzeumi Centrum, Tourinform, Vajda Lajos Stúdió stb. intézményekkel és szervezetekkel.

Felelős: elnök

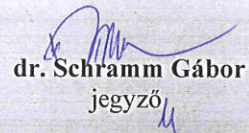
Határidő: 2024. december 31.

Szentendre, 2024. április 9.

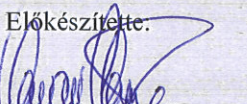
Benkovits György
nemzetiségi önkormányzat elnöke

A beszámoló és a határozati javaslatok törvényességi szempontból megfelelnek.
Szentendre, 2024. április 9.

dr. Schramm Gábor
jegyző

Előkészítette:

Havasi Hajnalka
nemzetiségi ügyintéző

Ellenőrizte:

dr. Remele Antónia
irodavezető

